

**Interreg
Danube Region**

Co-funded by
the European Union

ReInd-BBG

Ден на отворените кафяви зони

КРЪГЛА МАСА
ВРАЦА, УЧЕНИЧЕСКО ГРАДЧЕ

06.06.2024 Г.

Съдържание на презентацията

1. Въведение
2. Кафяви зони: Проблеми и възможности
3. История и възникване
4. Проблеми, свързани с кафявите зони
5. Примери за успешни проекти
6. Икономически и социални ползи от рехабилитацията
7. Предизвикателства и бъдещи перспективи
8. Заключение

Кафяви зони (brownfields) са парцели земя,
които преди това са били използвани за
индустриални или търговски цели и са
замърсени с опасни вещества

Примери за кафяви зони в България

Перник: Град с дълга история на металургично и
въгледобивно производство, където значителни
площи са засегнати от индустриалната дейност.

Девня: Дом на химическата промишленост, която е
причинила сериозно замърсяване на околната
среда.

Кремиковци: Големият металургичен комбинат
край София, който след затварянето си оставя
значителни екологични проблеми.

Проблеми на кафявите зони

1. Замърсяване на околната среда:

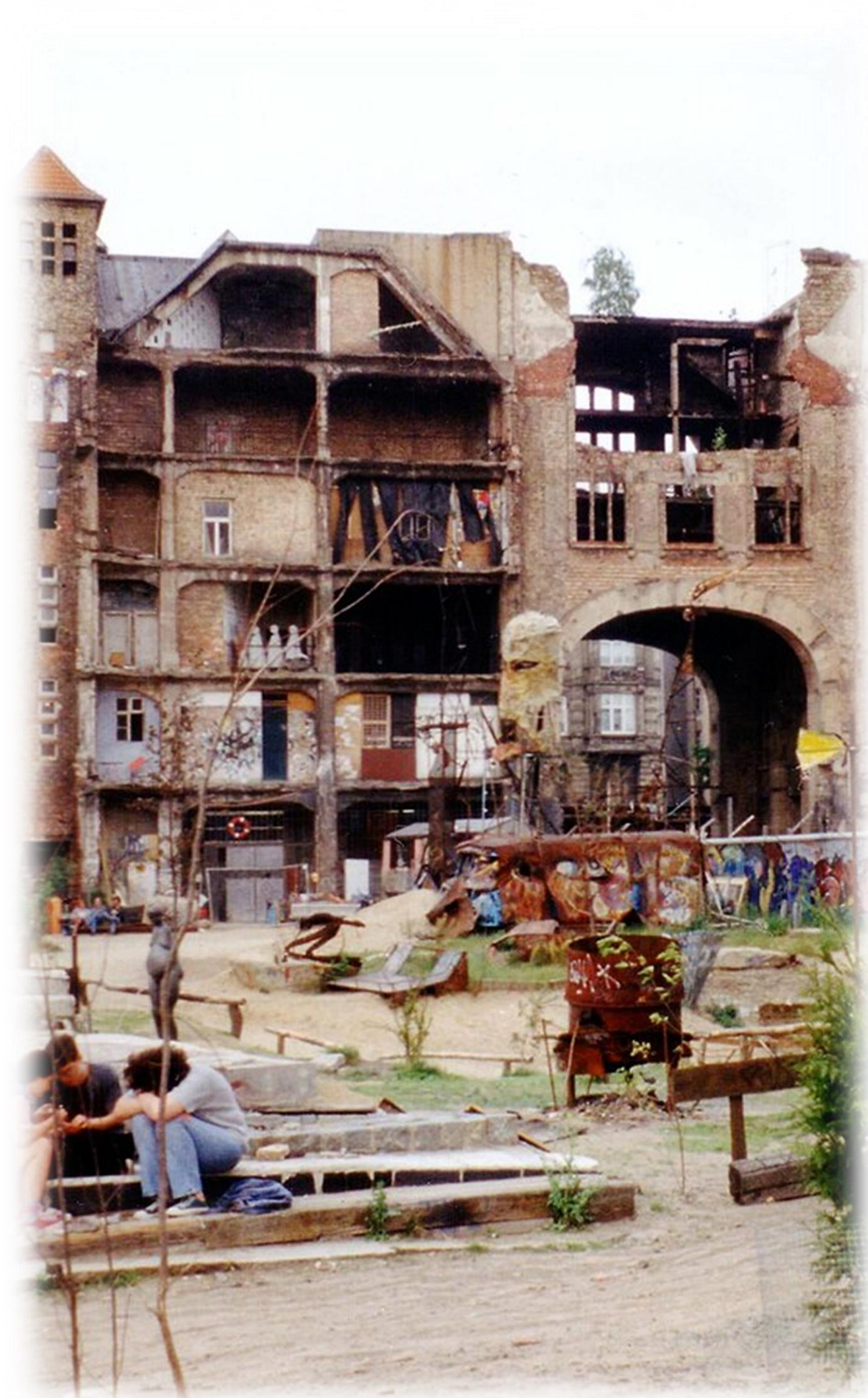
- ▢ **Почвата:** Често съдържа тежки метали, нефтопродукти, органични замърсители и други токсични вещества.
- ▢ **Водата:** Замърсяването на подпочвените води може да доведе до разпространение на замърсители в по-широк регион.
- ▢ **Въздуха:** Освобождаване на летливи органични съединения и други токсични газове.

2. Рискове за здравето:

- ▢ **Физически контакт:** Хората, които живеят или работят в близост до кафяви зони, могат да бъдат изложени на опасни химикали.
- ▢ **Консумация на замърсени продукти:** Земеделски продукти, отглеждани на замърсена почва, могат да бъдат вредни за здравето.

3. Социални и икономически проблеми:

- ▢ **Обезценяване на имоти:** Кафявите зони водят до по-ниски цени на недвижими имоти в околността.
- ▢ **Безработица и социална изолация:** Изоставените индустриални терени могат да доведат до намаляване на работните места и социална изолация на общностите.
- ▢ **Престъпност и занемареност:** Изоставените зони могат да станат места за престъпна дейност и антисоциално поведение.

Възможности на кафявите зони

1. Икономическо развитие:

- **Инвестиции:** Рехабилитацията на кафяви зони може да привлече нови инвестиции и да създаде работни места.

2. Устойчиво развитие:

- **Зелени пространства:** Превръщането на кафяви зони в паркове и обществени градини подобрява качеството на живот.

3. Социални и културни ползи:

- **Общностни проекти:** Развитие на обществено полезни проекти като културни центрове, спортни съоръжения и образователни институции.
- **Подобряване на социалната интеграция:** Новите проекти могат да създадат възможности за социална интеграция и подобряване на обществените връзки.

4. Екологични ползи:

- **Възстановяване на екосистеми:** Чрез подходящи методи за рехабилитация могат да се възстановят местни екосистеми и биоразнообразие.

История и възникване

- ✓ Историята на кафявите зони е тясно свързана с процесите на индустриализация, урбанизация и последвалата деиндустриализация. Тези терени, които са били в основата на икономическия растеж в миналото, днес представляват предизвикателство, но и възможност за устойчиво развитие и обновление на градовете;
- ✓ Кафявите зони в **България**, известни също като замърсени или индустриално деградирани територии, са зони, които са били силно засегнати от промишлена дейност, оставяйки след себе си замърсяване и екологични проблеми. Тези зони обикновено изискват специално внимание за рехабилитация и възстановяване, за да могат да бъдат използвани отново безопасно.

След 2000 г. :

- *България започва да прилага европейски екологични стандарти и програми за рехабилитация след присъединяването си към Европейския съюз през 2007 г.*
- *Въвеждат се проекти за почистване и възстановяване на кафявите зони с помощта на европейски фондове и международни организации.*
- *Някои от най-силно замърсените зони започват да се преобразуват и възстановяват за нови цели като паркове, жилищни и търговски зони.*

Проблеми, свързани с кафявите зони

1. Замърсяване на почвата и водите: Химикали, тежки метали, нефтени продукти.

2. Риск за здравето: Канцерогенни вещества, респираторни проблеми.

3. Икономически последици:

- **Обезценяване на имоти:** Кафявите зони водят до значително намаляване на стойността на недвижимите имоти в близост до тях, което затруднява продажбата и инвестициите в тези райони.
- **Загуба на работни места:** Затварянето на промишлени предприятия води до загуба на работни места и повишава нивото на безработица в засегнатите райони.
- **Намаляване на приходите:** Липсата на икономическа активност в кафявите зони води до намаляване на данъчните приходи за местните власти.

4. Социални последици:

- **Социална изолация:** Животът в близост до замърсени зони може да доведе до социална изолация и маргинализация на общностите, които живеят там.
- **Здравни неравенства:** Жителите на райони с кафяви зони често са изложени на по-високи здравни рискове, което води до здравни неравенства и влошаване на качеството на живот.
- **Престъпност и антисоциално поведение:** Изоставените индустриални терени често стават места за престъпна дейност, включително нелегални сметища, наркомания и вандализъм.

Примери за успешни проекти

Трансформация на складовете по поречието на река Шпрее в Берлин

East Side Gallery

Един от най-дългите участъци от запазената Берлинска стена, превърнат в открито изложбено пространство с графити и улично изкуство от художници от цял свят.

Функция: Културна атракция, която привлича туристи и местни жители и служи като мемориал за историята на разделението и обединението на Германия.

Фабрика за изкуство и култура "Kunsthaus Tacheles"

Бивш търговски център, превърнат в център за съвременно изкуство и културни събития.

Функция: Галерии, студия за художници, театрални сцени и концертни зали.

Arena Berlin

Бивш индустриален обект, превърнат в многофункционално пространство за концерти, изложби, фестивали и корпоративни събития.

Функция: Събитийно пространство, което привлича различни културни и развлекателни мероприятия.

Преобразуване на "Къщата на яйцата"

Бившият склад за яйца е превърнат в център за съвременно изкуство и култура, където се помещават различни арт инсталации, галерии и студия за художници, културни и арт пространства, креативни хъбове и работни пространства; събитийни и развлекателни пространства.

Значение на трансформацията

- Запазване на историческото наследство: Въпреки значителните промени, сградата запазва част от своята индустриална архитектура и историческо значение, което допринася за уникалния ѝ характер.
- Подкрепа за креативната икономика: Преобразуването на бившия склад за яйца в креативен и културен център допринася за развитието на креативната индустрия в Берлин, която е ключова за икономиката на града.
- Привличане на млади таланти: Тези нови пространства привличат млади професионалисти и творци, които допринасят за оживяването и динамиката на района.

Wulfesarchiv, Bild 183-G1122-0800-108

Икономически и социални ползи от рехабилитацията на кафявите зони

Рехабилитацията на индустриални зони предлага множество икономически и социални ползи, които стимулират развитието на нови бизнеси и подобряват общото благосъстояние на местните общности. Тези проекти не само възстановяват замърсени и изоставени терени, но и създават устойчиви и динамични среди, които привличат инвестиции, генерират работни места и подкрепят социалното и културното развитие.

- Привличане на инвестиции и създаване на нови работни места;
- Подобряване качеството на живот;
- Социална интеграция и културно развитие;
- Образователни възможности;

Предизвикателства и бъдещи перспективи

Иновативен образователен център:

Преобразуването му в специализиран център за образование, който използва съвременни методи на обучение, технологии и практически подходи, може да привлече ученици и учители;

Инкубатор за стартапи и малък бизнес: с

подходяща подкрепа и ресурси, градчето може да стане място за развитие на стартапи и малки бизнеси, като предостави работни пространства, менторство и финансова подкрепа;

Образователен център за природни науки и

ЕКОЛОГИЯ: *Използвайки близостта към природата, градчето може да бъде превърнато в образователен център, фокусиран върху природни науки, екология, биология и други подобни дисциплини. Мястото би могло да бъде използвано за практически уроци и изследвания в природна среда;*

Спортен и рекреационен комплекс:

Запустялото ученическо градче може да се преобрази в спортен и рекреационен комплекс, като се включат игрища, площадки за спортни дейности, пътеки за пешеходци и къмпинг зони. Това би могло да привлече посетители от близките общности за спорт и отдих.

Заключение

- ❑ *Кафявите зони представляват **сериозен екологичен и социален проблем**, но и голяма възможност за устойчиво развитие.*
- ❑ *Необходимост от **съвместни усилия** на **правителства, бизнес и общество** за рехабилитация на тези територии.*
- ❑ *Синергията между тези основни групи заинтересовани страни може да осигури необходимите ресурси, иновации и обществена подкрепа за **създаването на устойчиви и динамични пространства**, които да допринесат за икономическото, социалното и екологичното благосъстояние на местните общности.*

**Благодаря за
вниманието !**

**Проект : Последващата реиндустраилизация на
кафявите зони е по- добра отколкото принципът
за зелените пространства (ReInd-BBG)**

Търговско-промишлена палата - Враца

cci-vr@cci-vratsa.org

+359 92 660271

Ул. Христо Ботев № 24

Гр. Враца, България

Website: www.interreg-danube.eu/projects/reind-bbg

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/reind-bbg/>

YouTube: <https://www.youtube.com/@InterregReInd-BBG>

**Interreg
Danube Region**

**Co-funded by
the European Union**

ReInd-BBG